

บทที่ 2
ทฤษฎีและตัวสถิติที่เกี่ยวข้อง

ตัวแบบการถดถอยเชิงเส้นทั่วไปสามารถเขียนในรูปสมการการถดถอยได้ดังนี้

$$(2.1) \quad y_i = \beta_0 + \beta_1 x_{i1} + \beta_2 x_{i2} + \dots + \beta_p x_{ip} + \varepsilon_i, \quad i = 1, 2, \dots, n$$

เมื่อ y_i คือ ค่าสังเกต

$\beta_0, \beta_1, \dots, \beta_p$ คือ สัมประสิทธิ์การถดถอย

$x_{i1}, \dots, x_{ip}$ คือ ค่าตัวแปรอิสระ

และ ε_i คือ ค่าความคลาดเคลื่อน

หรือเขียนในรูปเมทริกซ์ได้ดังนี้

$$(2.2) \quad \underline{y} = \underline{X} \underline{\beta} + \underline{\varepsilon}$$

เมื่อ $\underline{y}$ คือ เวกเตอร์ของค่าสังเกตของตัวแปรตามขนาด $n \times 1$

$\underline{X}$ คือ เมทริกซ์ของตัวแปรอิสระขนาด $n \times (p+1)$ และมีค่าลำดับชั้นเท่ากับ p

$\underline{\beta}$ คือ เวกเตอร์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยขนาด $(p+1) \times 1$

$\underline{\varepsilon}$ คือ เวกเตอร์ของความคลาดเคลื่อนขนาด $n \times 1$ โดยที่ $E(\underline{\varepsilon}) = \underline{0}$ และ $\text{cov}(\underline{\varepsilon}) = \sigma^2 I_n$

n คือ ขนาดตัวอย่าง

และ p คือ จำนวนตัวแปรอิสระ

ตัวประมาณกำลังสองน้อยสุด

ตัวประมาณกำลังสองน้อยสุด ($\underline{b}$) ของสัมประสิทธิ์การถดถอย ($\underline{\beta}$) หาได้จาก

$$\frac{\partial}{\partial \underline{b}} \{(\underline{y} - \underline{X} \underline{b})'(\underline{y} - \underline{X} \underline{b})\} = \underline{0}$$

เมื่อ $(\underline{y} - \underline{X} \underline{b})'(\underline{y} - \underline{X} \underline{b})$ เป็นผลบวกกำลังสองของการประมาณด้วยวิธีกำลังสองน้อยสุด

จะได้ว่า

$$\begin{aligned} -2X'y + 2(X'X)b &= 0 \\ (X'X)b &= X'y \end{aligned}$$

ซึ่งเราเรียกว่าสมการปกติ (normal equation) สำหรับ b ดังนั้น

$$b = (X'X)^{-1} X'y$$

คุณสมบัติของตัวประมาณกำลังสองน้อยสุด

ก) ตัวประมาณ b เป็นตัวประมาณไม่เอนเอียงของ β ภายใต้เงื่อนไข $E(\varepsilon) = 0$

ซึ่งเราพิสูจน์ได้โดย

$$\begin{aligned} E[(X'X)^{-1} X'y] &= (X'X)^{-1} X'E(y) \\ &= (X'X)^{-1} X'X\beta \\ &= \beta \end{aligned}$$

ข) เมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของ b เราแสดงได้โดย

$$\begin{aligned} \text{cov}(b) &= \text{cov}[(X'X)^{-1} X'y] \\ &= (X'X)^{-1} X' \{ \text{cov}(y) \} X(X'X)^{-1} \\ &= \sigma^2 (X'X)^{-1} \end{aligned}$$

เมื่อค่าในแนวเส้นทแยงมุมของเมทริกซ์เป็นค่าความแปรปรวนของค่าประมาณ b และค่านอกแนวเส้นทแยงมุมของเมทริกซ์เป็นค่าความแปรปรวนร่วมของค่าประมาณ b

จากทฤษฎีบทของเกาส์-มาร์คอฟ (Gauss-Markov theorem) $E(\varepsilon) = 0$ และ $\text{Var}(\varepsilon) = \sigma^2 I_n$ เราจะได้ว่าตัวประมาณ b เป็นตัวประมาณไม่เอนเอียงเชิงเส้นที่มีความแปรปรวนต่ำสุด (Best Linear Unbiased Estimator : BLUE)

ค) จากข้อ ก) และข้อ ข) จะได้ว่าเมทริกซ์ของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของ b มีค่าเท่ากับเมทริกซ์ความแปรปรวนของ b ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{MSE}(\tilde{b}) &= \text{cov}(\tilde{b}) + \text{bias}(\tilde{b}) \cdot \text{bias}(\tilde{b})' \\ &= \text{cov}(\tilde{b}) \end{aligned}$$

เมื่อ $\text{bias}(\tilde{b})$ คือ เวกเตอร์ความเอนเอียงของตัวประมาณ $\tilde{b}$

และ $\text{MSE}(\tilde{b})$ คือ เมทริกซ์ของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของ $\tilde{b}$ โดยค่าในแนวเส้นทแยงมุมเป็นค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของ $\tilde{b}$

ทฤษฎีของเบย์

สมมติว่า $\tilde{y} = (y_1, \dots, y_n)'$ เป็นเวกเตอร์ของค่าสังเกต n ค่า โดยมีการแจกแจง

ความน่าจะเป็นร่วม (joint probability distribution) $p(\tilde{y} | \tilde{\beta}, \sigma)$ ซึ่งขึ้นอยู่กับค่าพารามิเตอร์

$\tilde{\beta} = (\beta_1, \dots, \beta_p)'$ และ σ เมื่อ $(\tilde{\beta}, \sigma)$ มีการแจกแจงความน่าจะเป็นร่วม $p(\tilde{\beta}, \sigma)$ ดังนั้น

$$p(\tilde{y} | \tilde{\beta}, \sigma) p(\tilde{\beta}, \sigma) = p(\tilde{y}; \tilde{\beta}, \sigma) = p(\tilde{\beta}, \sigma | \tilde{y}) p(\tilde{y})$$

การแจกแจงร่วมมีเงื่อนไข (joint conditional distribution) ของ $\tilde{\beta}, \sigma$ เมื่อกำหนดข้อมูลค่าสังเกต $\tilde{y}$ คือ

$$(2.3) \quad p(\tilde{\beta}, \sigma | \tilde{y}) = \frac{p(\tilde{y} | \tilde{\beta}, \sigma) p(\tilde{\beta}, \sigma)}{p(\tilde{y})}$$

เมื่อ

$$p(\tilde{y}) = E \left[p(\tilde{y} | \tilde{\beta}, \sigma) \right] = \begin{cases} \iint_{\Theta} p(\tilde{y} | \tilde{\beta}, \sigma) p(\tilde{\beta}, \sigma) d(\tilde{\beta}) d(\sigma) & , \tilde{\beta}, \sigma \text{ ต่อเนื่อง} \\ \sum_{\sigma, \tilde{\beta}} p(\tilde{y} | \tilde{\beta}, \sigma) p(\tilde{\beta}, \sigma) & , \tilde{\beta}, \sigma \text{ ไม่ต่อเนื่อง} \end{cases}$$

ดังนั้น เราสามารถเขียน (2.3) ได้ใหม่ คือ

$$(2.4) \quad p(\underline{\beta}, \underline{\sigma} | \underline{y}) \propto p(\underline{y} | \underline{\beta}, \underline{\sigma}) p(\underline{\beta}, \underline{\sigma})$$

เมื่อ $p(\underline{y} | \underline{\beta}, \underline{\sigma})$ คือ ฟังก์ชันความหนาแน่นร่วมของ $\underline{y}$ หรือ $l(\underline{\beta}, \underline{\sigma} | \underline{y})$ คือ ฟังก์ชันความ
ควรจะเป็นร่วม (joint likelihood function) สำหรับ $(\underline{\beta}, \underline{\sigma})$ เมื่อทราบข้อมูล $\underline{y}$

$p(\underline{\beta}, \underline{\sigma})$ เป็นการแจกแจงก่อนร่วม (joint prior distribution) สำหรับ $(\underline{\beta}, \underline{\sigma})$

และ $p(\underline{\beta}, \underline{\sigma} | \underline{y})$ เป็นการแจกแจงภายหลังร่วม (joint posterior distribution) สำหรับ $(\underline{\beta}, \underline{\sigma})$

การแจกแจงก่อนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การแจกแจงก่อนที่ไม่ให้ข้อมูล (noninformative prior) และการแจกแจงก่อนที่ให้ข้อมูล (informative prior) ซึ่งการแจกแจงก่อนที่ไม่ให้ข้อมูลเป็นการแจกแจงที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพารามิเตอร์น้อยหรือคลุมเครือเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากการทดลอง และการแจกแจงก่อนที่ให้ข้อมูลเป็นการแจกแจงที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพารามิเตอร์อย่างแน่ชัด โดยงานวิจัยนี้จะเสนอการแจกแจงปกติซึ่งมีคุณสมบัติเป็นการแจกแจงก่อนสังยุค¹ (conjugate prior)

การแจกแจงภายหลังเมื่อใช้การแจกแจงก่อนที่ให้ข้อมูลและการแจกแจงก่อนที่ไม่ให้ข้อมูล ในกรณีที่ σ^2 ทราบค่า

จากตัวแบบ (2.2) ซึ่งเราเรียกว่าตัวแบบการถดถอยเชิงเส้นปกติ (the normal linear regression model) ในกรณีที่ σ^2 ทราบค่า ($\sigma^2 = \sigma_0$) เราจะหาการแจกแจงภายหลังได้จาก

$$p(\underline{\beta} | \underline{y}) \propto l(\underline{\beta} | \underline{y}) p(\underline{\beta})$$

ซึ่งการแจกแจงภายหลังเมื่อใช้การแจกแจงก่อนที่ให้ข้อมูลและการแจกแจงก่อนที่ไม่ให้ข้อมูลจะมีรูปแบบดังต่อไปนี้

---

¹ ถ้ามีการแจกแจงก่อนซึ่งทำให้การแจกแจงก่อนและการแจกแจงภายหลังมีการแจกแจงเดียวกัน เราเรียกการแจกแจงก่อนนั้นว่า การแจกแจงก่อนสังยุค

1. การแจกแจงภายหลังเมื่อใช้การแจกแจงก่อนที่ให้อัตรา

ฟังก์ชันความควรจะเป็นสำหรับ β เมื่อกำหนดตัวอย่างของค่าสังเกต

$y = (y_1, \dots, y_n)'$ โดยที่ σ^2 ทราบค่าคือ

$$(2.5) \quad l(\beta|y) \propto \exp\left\{-\frac{1}{2\sigma^2}(y - X\beta)'(y - X\beta)\right\}$$

การแจกแจงก่อนสำหรับ β เมื่อ σ^2 ทราบค่าเป็นการแจกแจงปกติหลายตัวแปร (multivariate normal distribution)

$$(2.6) \quad p(\beta) \propto \exp\left\{-\frac{1}{2}(\beta - \bar{\beta})'\bar{\Sigma}_\beta^{-1}(\beta - \bar{\beta})\right\}$$

เมื่อ $\bar{\beta}$ คือ เวกเตอร์ค่าเฉลี่ยก่อน (prior mean)

และ $\bar{\Sigma}_\beta$ คือ เมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมก่อน (prior covariance) ของ β

เมื่อกำหนดให้ $A = \sigma^2 \bar{\Sigma}_\beta^{-1}$ เราจะได้ว่า $\bar{\Sigma}_\beta^{-1} = A/\sigma^2$ และกำหนดให้ $A^{1/2}$ เป็นเมทริกซ์สมมาตร (symmetric matrix) ที่มีคุณสมบัติ $A^{1/2} A^{1/2} = A$ เมื่อ A เป็นเมทริกซ์บวกแน่นอน (positive definite matrix) ดังนั้น เราจะสามารถเขียน (2.6) ได้ใหม่ ดังนี้

$$(2.7) \quad p(\beta) \propto \exp\left\{-\frac{1}{2\sigma^2}(A^{1/2} \bar{\beta} - A^{1/2} \beta)'(A^{1/2} \bar{\beta} - A^{1/2} \beta)\right\}$$

เมื่อใช้ทฤษฎีบทของเบย์ เราจะได้ว่าการแจกแจงภายหลังสำหรับ β เมื่อ σ^2 ทราบค่าคือ

$$\begin{aligned} p(\beta|y) &\propto p(\beta)l(\beta|y) \\ &\propto \exp\left[-\frac{1}{2\sigma^2}\left\{(A^{1/2} \bar{\beta} - A^{1/2} \beta)'(A^{1/2} \bar{\beta} - A^{1/2} \beta) + (y - X\beta)'(y - X\beta)\right\}\right] \\ &\propto \exp\left[-\frac{1}{2\sigma^2}\left\{\begin{pmatrix} A^{1/2} \bar{\beta} - A^{1/2} \beta \\ y - X\beta \end{pmatrix}' \begin{pmatrix} A^{1/2} \bar{\beta} - A^{1/2} \beta \\ y - X\beta \end{pmatrix}\right\}\right] \end{aligned}$$

$$(2.8) \quad \propto \exp\left\{-\frac{1}{2\sigma^2}(\underline{w}-G\underline{\beta})'(\underline{w}-G\underline{\beta})\right\}$$

$$\text{เมื่อ } \underline{w}_{\{(n+p+1) \times 1\}} = \begin{pmatrix} A^{1/2} \bar{\beta} \\ y \end{pmatrix}$$

$$G_{\{(n+p+1) \times (p+1)\}} = \begin{pmatrix} A^{1/2} \\ X \end{pmatrix}$$

$$\text{และ } (\underline{w}-G\underline{\beta})'(\underline{w}-G\underline{\beta}) = (\underline{\beta}-\bar{\beta})'G'G(\underline{\beta}-\bar{\beta}) + (\underline{w}-G\bar{\beta})'(\underline{w}-G\bar{\beta})$$

$$\text{โดยที่ } \bar{\beta} = (G'G)^{-1}G'\underline{w}$$

$$= \left\{ (A^{1/2} \ X') \begin{pmatrix} A^{1/2} \\ X \end{pmatrix} \right\}^{-1} (A^{1/2} \ X') \begin{pmatrix} A^{1/2} \bar{\beta} \\ y \end{pmatrix}$$

$$= (A + X'X)^{-1} (A\bar{\beta} + X'y)$$

$$(2.9) \quad = (A + X'X)^{-1} (A\bar{\beta} + X'Xb)$$

จะได้ว่า

$$p(\underline{\beta}|\underline{y}) \propto \exp\left\{-\frac{1}{2\sigma^2}(\underline{\beta}-\bar{\beta})'G'G(\underline{\beta}-\bar{\beta})\right\}$$

$$\propto \exp\left\{-\frac{1}{2\sigma^2}(\underline{\beta}-\bar{\beta})'(A+X'X)(\underline{\beta}-\bar{\beta})\right\}$$

$$\propto \exp\left\{-\frac{1}{2}(\underline{\beta}-\bar{\beta})'(\bar{\Sigma}_{\beta}^{-1}+X'X/\sigma^2)(\underline{\beta}-\bar{\beta})\right\}$$

$$(2.10) \quad \propto \exp\left\{-\frac{1}{2}(\underline{\beta}-\bar{\beta})'\bar{\Sigma}_{\beta}^{-1}(\underline{\beta}-\bar{\beta})\right\}$$

$$\text{เมื่อ } \bar{\Sigma}_{\beta}^{-1} = \bar{\Sigma}_{\beta}^{-1} + X'X/\sigma^2$$

$$\text{และ } \bar{\beta} = (A + X'X)^{-1} (A\bar{\beta} + X'Xb)$$

$$= [\bar{\Sigma}_{\beta}^{-1} + X'X/\sigma^2]^{-1} [\bar{\Sigma}_{\beta}^{-1} \bar{\beta} + (X'X/\sigma^2)b]$$

นั่นคือ จาก (2.11) การแจกแจงภายหลังสำหรับ $\underline{\beta}$ ที่ได้จากการใช้การแจกแจงก่อนที่ให้

ข้อมูลเป็นการแจกแจงปกติหลายตัวแปรด้วยเวกเตอร์ค่าเฉลี่ย $\bar{\beta}$ และเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วม $\bar{\Sigma}_\beta$ ซึ่งก็คือ $N(\bar{\beta}, \bar{\Sigma}_\beta)$

การแจกแจงภายหลังขอบ 1 ตัวแปร (univariate marginal posterior distribution) สำหรับ β_i คือ $N(\bar{\beta}_i, c_{ii})$ เมื่อ $\bar{\beta}_i$ คือค่าตำแหน่งที่ i ของ $\bar{\beta}$ และ c_{ii} คือค่าตำแหน่งที่ (i, i) ของเมทริกซ์ $\bar{\Sigma}_\beta$

คุณสมบัติของตัวประมาณเบสเมื่อใช้การแจกแจงก่อนที่ให้ข้อมูล

ก) ตัวประมาณ $\bar{\beta}$ เป็นตัวประมาณเอนเอียงของ β ซึ่งแสดงได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{bias}(\bar{\beta}) &= E(\bar{\beta}) - \beta \\ &= E[W(A\bar{\beta} + X'y)] - \beta \\ &= WA\bar{\beta} + WX'X\beta - \beta \\ &= WA\bar{\beta} + (WX'X - I)\beta \\ &= WA\bar{\beta} + W(X'X - W^{-1})\beta \\ &= WA\bar{\beta} + W(X'X - (A + X'X))\beta \\ &= WA\bar{\beta} - WA\beta \\ &= WA\delta \end{aligned}$$

เมื่อ $W = (A + X'X)^{-1}$ และ $\delta = \bar{\beta} - \beta$

ข) เมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของ $\bar{\beta}$ คือ

$$\begin{aligned} \text{cov}(\bar{\beta}) &= \text{cov}[W(A\bar{\beta} + X'y)] \\ &= \text{cov}(WA\bar{\beta}) + \text{cov}(WX'y) \\ &= \sigma^2 WX'XW' \end{aligned}$$

ค) จากข้อ ก) และข้อ ข) จะได้ว่าเมทริกซ์ของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของ $\bar{\beta}$ คือ

$$\begin{aligned}MSE(\bar{\beta}) &= \text{cov}(\bar{\beta}) + \text{bias}(\bar{\beta})\text{bias}(\bar{\beta})' \\ &= \sigma^2 W X' X W' + W A \delta \delta' A' W'\end{aligned}$$

เมื่อ $\text{bias}(\bar{\beta})$ คือ เวกเตอร์ความเอนเอียงของ $\bar{\beta}$

และ $MSE(\bar{\beta})$ คือ เมทริกซ์ของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของ $\bar{\beta}$ โดยค่าในแนวเส้นทแยงมุมเป็นค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของ $\bar{\beta}$

เมื่อใช้เกณฑ์ของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสอง แล้วตัวประมาณ $\bar{\beta}$ จะดีกว่า b ถ้า

$$C = \sigma^2 (X'X)^{-1} - \sigma^2 W X' X W' - W A \delta \delta' A' W'$$

เป็นเมทริกซ์บวกแน่นอน (positive definite matrix) ซึ่งเมทริกซ์ C จะเป็นเมทริกซ์บวกแน่นอนก็ต่อเมื่อ

$$\lambda = \delta' \{ \sigma^2 (X'X)^{-1} + 2\sigma^2 A^{-1} \}^{-1} \delta \leq 1$$

2. การแจกแจงภายหลังเมื่อใช้การแจกแจงก่อนที่ไม่ให้ข้อมูล

การแจกแจงก่อนที่ไม่ให้ข้อมูลที่ใช้ทั่วไป (conventional noninformative prior)

สำหรับค่าตำแหน่งที่ i ใน β คือ $p(\beta_i) \propto \text{ค่าคงที่}$ และสมมติให้ค่าทุกตำแหน่งใน β เป็นอิสระต่อกัน จะได้ว่า การแจกแจงก่อนที่ไม่ให้ข้อมูลสำหรับ β เมื่อ σ^2 ทราบค่า คือ

$$\begin{aligned}p(\beta) &= p(\beta_0)p(\beta_1)\dots p(\beta_p) \\ &\propto \text{ค่าคงที่}\end{aligned}$$

(2.11)

จาก (2.5) ฟังก์ชันความควรจะเป็น คือ

$$\begin{aligned}l(\beta|y) &\propto \exp\left\{-\frac{1}{2\sigma^2}(y - X\beta)'(y - X\beta)\right\} \\ &\propto \exp\left[-\frac{1}{2\sigma^2}\left\{(\beta - b)'X'X(\beta - b) + (y - Xb)'(y - Xb)\right\}\right] \\ &\propto \exp\left\{-\frac{1}{2\sigma^2}(\beta - b)'X'X(\beta - b)\right\}\end{aligned}$$

(2.12)

จาก (2.11) ซึ่งการแจกแจงก่อนเป็นสัดส่วนกับค่าคงที่ เราจะได้ว่าการแจกแจงภายหลังจะมีรูปแบบเดียวกันกับฟังก์ชันความควรจะเป็น คือ

$$(2.11) \quad p(\underline{\beta} | \underline{y}) \propto \exp\left\{-\frac{1}{2\sigma^2}(\underline{\beta} - \underline{b})' X'X(\underline{\beta} - \underline{b})\right\}$$

นั่นคือ การแจกแจงภายหลังสำหรับ $\underline{\beta}$ ที่ได้จากการใช้การแจกแจงก่อนที่ไม่ให้ข้อมูลเป็นการแจกแจงปกติหลายตัวแปรด้วยเวกเตอร์ค่าเฉลี่ย $\underline{b}$ และเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วม $\sigma^2(X'X)^{-1}$ ซึ่งก็คือ $N(\underline{b}, \sigma^2(X'X)^{-1})$

การแจกแจงภายหลังขอบ 1 ตัวแปร (univariate marginal posterior distribution) สำหรับ β_i คือ $N(b_i, \sigma^2(X'X)^{-1})$ เมื่อ b_i คือ ค่าตำแหน่งที่ i ของ $\underline{b}$ และ c_{ii} คือ ค่าตำแหน่งที่ (i, i) ของเมทริกซ์ $(X'X)^{-1}$

การแจกแจงภายหลังเมื่อใช้การแจกแจงก่อนที่ให้ข้อมูลและการแจกแจงก่อนที่ไม่ให้ข้อมูลในกรณีที่ σ^2 ไม่ทราบค่า

จากตัวแบบ (2.2) ในกรณีที่ σ^2 ไม่ทราบค่า การแจกแจงภายหลังหาได้จาก

$$p(\underline{\beta}, \sigma | \underline{y}) \propto l(\underline{y} | \underline{\beta}, \sigma) p(\underline{\beta}, \sigma)$$

ซึ่งการแจกแจงภายหลังเมื่อใช้การแจกแจงก่อนที่ให้ข้อมูลและการแจกแจงก่อนที่ไม่ให้ข้อมูลจะมีรูปแบบดังต่อไปนี้

1. การแจกแจงภายหลังเมื่อใช้การแจกแจงก่อนที่ให้ข้อมูล

การแจกแจงก่อนตั้งยุคสำหรับ $\underline{\beta}$ เมื่อ σ^2 ไม่ทราบค่า เป็นการแจกแจงปกติ-แกมมาหลายตัวแปร (multivariate normal-gamma distribution) ซึ่งหาได้จาก

$$(2.12) \quad p(\underline{\beta}, \sigma) = p(\underline{\beta} | \sigma) p(\sigma)$$

โดยที่การแจกแจงก่อนมีเงื่อนไขสำหรับ $\underline{\beta}$ เมื่อกำหนด σ (conditional prior distribution for $\underline{\beta}$ given σ) เป็นการแจกแจงปกติหลายตัวแปร คือ

$$\begin{aligned}
 p(\underline{\beta}|\sigma) &= (2\pi)^{-(p+1)/2} \sigma^{-(p+1)} |A|^{1/2} \\
 &\quad \exp\left\{-\frac{1}{2\sigma^2} (\underline{\beta}-\bar{\underline{\beta}})' A (\underline{\beta}-\bar{\underline{\beta}})\right\} \\
 (2.15) \quad &\propto \sigma^{-(p+1)} \exp\left\{-\frac{1}{2\sigma^2} (\underline{\beta}-\bar{\underline{\beta}})' A (\underline{\beta}-\bar{\underline{\beta}})\right\}
 \end{aligned}$$

และการแจกแจงก่อนของค่าสำหรับ σ (marginal prior distribution for σ) เป็นการแจกแจงแกมมาผกผัน (the inverted-gamma distribution) ดังนี้

$$\begin{aligned}
 (2.16) \quad p(\sigma) &= \frac{2}{\Gamma(\bar{v}/2)} \left(\frac{\bar{v}s^2}{2}\right)^{\bar{v}/2} \frac{1}{\sigma^{\bar{v}+1}} \exp\left\{-\frac{\bar{v}s^2}{2\sigma^2}\right\} \\
 &\propto \frac{1}{\sigma^{\bar{v}+1}} \exp\left\{-\frac{\bar{v}s^2}{2\sigma^2}\right\}
 \end{aligned}$$

ดังนั้น จาก(2.14), (2.15), และ(2.16) จะได้ว่า การแจกแจงก่อนปกติ-แกมมาพร้อม (the joint normal-gamma prior) สำหรับ $(\underline{\beta}, \sigma)$ มีค่าดังนี้

$$\begin{aligned}
 (2.17) \quad p(\underline{\beta}, \sigma) &= p(\underline{\beta}|\sigma)p(\sigma) \\
 &\propto \sigma^{-(p+1)-\bar{v}-1} \\
 &\quad \exp\left[-\frac{1}{2\sigma^2} \left\{ \bar{v}s^2 + (\underline{\beta}-\bar{\underline{\beta}})' A (\underline{\beta}-\bar{\underline{\beta}}) \right\}\right]
 \end{aligned}$$

ฟังก์ชันความควรจะเป็นร่วมสำหรับ $\underline{\beta}$ และ σ เมื่อกำหนดตัวอย่างของค่าสังเกต $\underline{y}=(y_1, \dots, y_n)'$ โดยที่ σ^2 ไม่ทราบค่า มีค่าดังนี้

$$\begin{aligned}
 (2.18) \quad l(\underline{\beta}, \sigma|\underline{y}) &= (2\pi)^{-n/2} \sigma^{-n} \\
 &\quad \exp\left\{-\frac{1}{2\sigma^2} (\underline{y}-X\underline{\beta})' (\underline{y}-X\underline{\beta})\right\} \\
 &\propto \sigma^{-n} \exp\left\{-\frac{1}{2\sigma^2} (\underline{y}-X\underline{\beta})' (\underline{y}-X\underline{\beta})\right\}
 \end{aligned}$$

จาก (2.17), (2.18) และทฤษฎีบทของเบส์ เราจะได้ว่าการแจกแจงภายหลังร่วมสำหรับ $(\underline{\beta}, \sigma)$ เมื่อ σ^2 ไม่ทราบค่า มีค่าดังนี้

$$\begin{aligned}
 p(\underline{\beta}, \underline{\sigma} | \underline{y}) &\propto p(\underline{\beta}, \underline{\sigma}) l(\underline{\beta}, \underline{\sigma} | \underline{y}) \\
 (2.19) \quad &\propto \sigma^{-n-(p+1)-\bar{\nu}-1} \exp\left[-\frac{1}{2\sigma^2} \left\{ \bar{v}s^2 \right. \right. \\
 &\quad \left. \left. + (\underline{\beta} - \underline{\bar{\beta}})' A (\underline{\beta} - \underline{\bar{\beta}}) + (\underline{y} - X \underline{\beta})' (\underline{y} - X \underline{\beta}) \right\} \right]
 \end{aligned}$$

จาก (2.19) และกำหนดให้ $\underline{w} = \begin{pmatrix} A^{1/2} \underline{\bar{\beta}} \\ \underline{y} \end{pmatrix}$ และ $G = \begin{pmatrix} A^{1/2} \\ X \end{pmatrix}$ เราจะได้ว่า

$$\begin{aligned}
 p(\underline{\beta}, \underline{\sigma} | \underline{y}) &\propto \sigma^{-n-(p+1)-\bar{\nu}-1} \\
 &\quad \exp\left[-\frac{1}{2\sigma^2} \left\{ \bar{v}s^2 + (\underline{w} - G \underline{\beta})' (\underline{w} - G \underline{\beta}) \right\} \right] \\
 &\propto \sigma^{-n-(p+1)-\bar{\nu}-1} \exp\left[-\frac{1}{2\sigma^2} \left\{ \bar{v}s^2 \right. \right. \\
 &\quad \left. \left. + (\underline{\beta} - \underline{\bar{\beta}})' G' G (\underline{\beta} - \underline{\bar{\beta}}) + (\underline{w} - G \underline{\bar{\beta}})' (\underline{w} - G \underline{\bar{\beta}}) \right\} \right] \\
 (2.20) \quad &\propto \sigma^{-n-(p+1)-\bar{\nu}-1} \exp\left[-\frac{1}{2\sigma^2} \left\{ \bar{v}s^2 \right. \right. \\
 &\quad \left. \left. + (\underline{\beta} - \underline{\bar{\beta}})' (A + X'X) (\underline{\beta} - \underline{\bar{\beta}}) \right\} \right]
 \end{aligned}$$

เมื่อ $\underline{\bar{\beta}} = (G'G)^{-1} G' \underline{w}$

$$(2.21) \quad \underline{\bar{\beta}} = (A + X'X)^{-1} (A \underline{\bar{\beta}} + X'X \underline{b})$$

$$\begin{aligned}
 \bar{v}s^2 &= \bar{v}s^2 + (\underline{w} - G \underline{\bar{\beta}})' (\underline{w} - G \underline{\bar{\beta}}) \\
 &= \bar{v}s^2 + (\underline{y} - X \underline{\bar{\beta}})' (\underline{y} - X \underline{\bar{\beta}}) + (\underline{\bar{\beta}} - \underline{\bar{\beta}})' A (\underline{\bar{\beta}} - \underline{\bar{\beta}})
 \end{aligned}$$

$$(2.22) \quad = \bar{v}s^2 + \underline{y}' \underline{y} + \underline{\bar{\beta}}' A \underline{\bar{\beta}} - \underline{\bar{\beta}}' (A + X'X) \underline{\bar{\beta}}$$

และ $\bar{v} = n + \bar{\nu}$

การแจกแจงภายหลังขอบ $p(\underline{\beta} | \underline{y})$ หาได้จาก

$$p(\underline{\beta} | \underline{y}) = \int_0^{\infty} p(\underline{\beta}, \underline{\sigma} | \underline{y}) d\sigma$$

$$(2.23) \quad \propto \int_0^{\infty} \sigma^{-\bar{v}-(p+1)-1} \exp\{-a/2\sigma^2\} d\sigma$$

$$\text{เมื่อ } a = \bar{v}\bar{s}^2 + (\beta - \bar{\beta})'(A + X'X)(\beta - \bar{\beta})$$

เราสามารถคำนวณค่าอินทิกรัลใน (2.28) โดยใช้คุณสมบัติของฟังก์ชันแกมมา ซึ่งเราจะได้ว่า

$$(2.24) \quad \begin{aligned} p(\beta|y) &\propto a^{-(\bar{v}+p+1)/2} \\ &\propto [\bar{v}\bar{s}^2 + (\beta - \bar{\beta})'(A + X'X)(\beta - \bar{\beta})]^{-(\bar{v}+p+1)/2} \\ &\propto \left[1 + \frac{1}{\bar{v}}(\beta - \bar{\beta})' \frac{(A + X'X)}{\bar{s}^2} (\beta - \bar{\beta})\right]^{-(\bar{v}+p+1)/2} \end{aligned}$$

นั่นก็คือ การแจกแจงภายหลังชอบสำหรับ β ที่ได้จากการใช้การแจกแจงก่อนที่ให้ข้อมูลเป็นการแจกแจงทีหลายตัวแปร (multivariate t-distribution) ด้วยเวกเตอร์ค่าเฉลี่ย $\bar{\beta}$ เมทริกซ์ความแปรปรวนร่วม $[\bar{v}/(\bar{v} - 2)]\bar{s}^2(A + X'X)^{-1}$ และระดับความเป็นเสรี $\bar{v}$

กรณีที่เราไม่มีความรู้ก่อน (prior knowledge) เกี่ยวกับ σ เราจะให้ $\bar{v} = 0$ ซึ่งจะได้ว่าการแจกแจงก่อนชอบสำหรับ σ เป็นการแจกแจงที่ไม่ให้ข้อมูลที่มีรูปแบบไม่แท้ (uninformative improper distribution) $p(\sigma) \propto 1/\sigma$ ดังนั้น $\bar{v} = n$ และ $\bar{v}\bar{s}^2 = y'y + \bar{\beta}'A\bar{\beta} - \bar{\beta}'(A + X'X)\bar{\beta}$

2. การแจกแจงภายหลังเมื่อใช้การแจกแจงก่อนที่ไม่ให้ข้อมูล

การแจกแจงก่อนร่วมที่ไม่ให้ข้อมูลที่ใช้ทั่วไป (conventional joint prior distribution) สำหรับ (β, σ) เมื่อ σ^2 ไม่ทราบค่า

$$(2.25) \quad p(\beta, \sigma) \propto \frac{1}{\sigma}$$

จาก (2.12) เราจะได้ว่าฟังก์ชันความควรจะเป็นร่วม เมื่อ σ^2 ไม่ทราบค่า

$$(2.26) \quad l(\beta, \sigma|y) \propto \sigma^{-n} \exp\left[-\frac{1}{2\sigma^2} \{v\sigma^2 + (\beta - b)'X'X(\beta - b)\}\right]$$

เมื่อ $v\hat{\sigma}^2 = (y - X\hat{b})'(y - X\hat{b})$ คือ ผลบวกกำลังสองของการประมาณด้วยวิธีกำลังสองน้อยสุด และ $v = n - (p + 1)$ คือ ระดับความเป็นเสรี

การแจกแจงภายหลังร่วม (joint posterior distribution) สำหรับ (β, σ) เมื่อ σ^2 ไม่ทราบค่า คือ

$$(2.27) \quad \begin{aligned} p(\beta, \sigma | y) &\propto p(\beta, \sigma) l(\beta, \sigma | y) \\ &\propto \sigma^{-(n+1)} \exp\left[-\frac{1}{2\sigma^2} \{v\hat{\sigma}^2 + (\beta - \hat{b})' X' X (\beta - \hat{b})\}\right] \end{aligned}$$

การแจกแจงภายหลังขอบ (marginal posterior distribution) $p(\beta | y)$ จากการอินทิเกรต σ ออกจาก (2.33) คือ

$$(2.28) \quad p(\beta | y) \propto \left[1 + \frac{1}{v\hat{\sigma}^2} (\beta - \hat{b})' X' X (\beta - \hat{b})\right]^{-(p+1+v)/2}$$

นั่นก็คือ การแจกแจงภายหลังขอบสำหรับ β ที่ได้จากการใช้การแจกแจงก่อนที่ไม่ให้ข้อมูลเป็นการแจกแจงที่พหุตัวแปรด้วยค่าเฉลี่ย $\hat{b}$ เมทริกซ์ความแปรปรวนร่วม $[v/(v-2)]\hat{\sigma}^2 (X'X)^{-1}$ และระดับความเป็นเสรี v

การแจกแจงภายหลังเมื่อใช้การแจกแจงก่อนของเจฟฟรีส์

การแจกแจงก่อนของเจฟฟรีส์ (Jeffreys's prior) เป็นการแจกแจงก่อนที่ไม่ให้ข้อมูลชนิดหนึ่ง ซึ่งมีคุณสมบัติไม่แปรเปลี่ยนภายใต้การแปลงพารามิเตอร์ (parameterization invariance) โดยการแจกแจงก่อนของเจฟฟรีส์หาได้ดังนี้

$$(2.29) \quad y = f(\beta) + \varepsilon$$

เมื่อ $f(\beta) = X\beta$ และ $\varepsilon \sim N(0, \sigma^2 I_n)$

โดยกำหนดให้ $L(y)$ เป็นฟังก์ชันความควรจะเป็นล็อก (log-likelihood function) สำหรับพารามิเตอร์ y ของตัวแบบ แล้วการแจกแจงก่อนของเจฟฟรีส์สำหรับ y คือ

$$(2.30) \quad p(y) \propto |I(y)|^{1/2}$$

เมื่อ $I(\gamma)$ เป็นเมทริกซ์ข้อมูลของฟิชเชอร์คาดหวัง (expected Fisher information matrix)

ตำแหน่งที่ (r, s)

โดยที่

$$(2.31) \quad I(\gamma) = E \left[- \frac{\partial^2 L(\gamma)}{\partial \gamma_r \partial \gamma_s} \right]$$

$\because \gamma = (\underline{u}', \underline{v}')'$ และ $\underline{u}, \underline{v}$ เป็นอิสระต่อกัน

ดังนั้น

$$p(\gamma) = p(\underline{u}, \underline{v}) = p_1(\underline{u}) p_2(\underline{v})$$

จะได้ว่า

$$p_1(\underline{u}) \propto |I_1(\underline{u})|^{1/2}$$

$$\text{เมื่อ } [I_1(\underline{u})]_{r,s} = E \left[- \frac{\partial^2 L(\underline{u}, \underline{v})}{\partial u_r \partial u_s} \right]$$

จาก (2.29) และ $L(\underline{u}, \underline{v}) = L(\underline{\beta}, \sigma^2) = -\frac{n}{2} \log \sigma^2 - \frac{1}{2\sigma^2} S(\underline{\beta})$

เราจะได้ว่า $L(\underline{\beta}, \sigma) = -n \log \sigma - \frac{1}{2\sigma^2} S(\underline{\beta})$

เมื่อ $S(\underline{\beta}) = (\underline{y} - \underline{f}(\underline{\beta}))' (\underline{y} - \underline{f}(\underline{\beta}))$

$$\text{เนื่องจาก } \frac{\partial^2 S(\underline{\beta})}{\partial \beta_r \partial \beta_s} = 2 \sum_{i=1}^n \left\{ \frac{\partial f_i(\underline{\beta})}{\partial \beta_r} \frac{\partial f_i(\underline{\beta})}{\partial \beta_s} - [y_i - f_i(\underline{\beta})] \frac{\partial^2 f_i(\underline{\beta})}{\partial \beta_r \partial \beta_s} \right\}$$

เมื่อ $f_i(\underline{\beta}) = f(x_i; \underline{\beta})$

เราจะได้ว่า

$$I_1(\underline{\beta}) = \frac{1}{2\sigma^2} 2F'(\underline{\beta})F(\underline{\beta})$$

$$(2.32) \quad \begin{aligned} &= \frac{1}{\sigma^2} F'(\beta) F(\beta) \\ &\propto F'(\beta) F(\beta) \end{aligned}$$

$$\text{เมื่อ } F(\beta) = \frac{\partial f(\beta)}{\partial \beta'} = \left[\frac{\partial f_i(\beta)}{\partial \beta_j} \right]$$

ในทำนองเดียวกัน

$$(2.33) \quad I_2(\sigma) = -\frac{n}{\sigma^2} + \frac{3}{\sigma^4} E[S(\beta)] = \frac{2n}{\sigma^2}$$

ดังนั้น การแจกแจงก่อนของเจฟฟรีย์สำหรับ (β, σ) เมื่อ β และ σ เป็นอิสระต่อกัน คือ

$$(2.34) \quad p(\beta, \sigma) \propto \left| F'(\beta) F(\beta) \right|^{1/2} \sigma^{-1}$$

ซึ่งในกรณีตัวแบบเชิงเส้น $F'(\beta) F(\beta) = X'X$ ดังนั้น

$$(2.35) \quad p(\beta, \sigma) \propto \sigma^{-1}$$

จาก (2.35) จะเห็นได้ว่าการแจกแจงก่อนของเจฟฟรีย์เหมือนกันกับการแจกแจงก่อนที่ไม่ให้ข้อมูลที่ใช้ทั่วไป (2.25) กรณีที่ σ^2 ไม่ทราบค่า และการแจกแจงก่อนของเจฟฟรีย์ $p(\beta, \sigma) \propto$ ค่าคงที่ ในกรณีที่ σ^2 ทราบค่า ซึ่งเหมือนกันกับการแจกแจงก่อนที่ไม่ให้ข้อมูลที่ใช้ทั่วไป (2.11) กรณีที่ σ^2 ทราบค่า

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย